

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 9. september 2020

33. tölublað | 14. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

 ROLEX	 TUDOR		Verið velkomin í nýja og glæsilega verslun okkar á Hafnartorgi MICHELSEN 1909 Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is
 TAGHeuer	 LONGINES		
 NOMOS GLASHÜTTE	 TISSOT		

Hléi á gjaldeyriskaupum lýkur
Lífeyrissjóðirnir ætla ekki að samþykkja að framlengja samkomulag við Seðlabankann um að halda að sér höndum í erlendum fjárfestingum.

2

Erum ekki í eftirspurnarkreppu
Vandinn er ekki of mikill sparnaður heimila og fyrirtækja, heldur hefur orðið framboðsskellur. Óttast er að lífeyrissjóðir séu að skapa nýja snjóhengju.

4

Þyrfti umdeilda virkjunarkosti
Helstu tækifæri Íslands í orkuskiptum liggja á sviði vegasamgöngumála. Líklegt er að nýting umdeilda virkjanakosta sé forsenda orkuskipta í samgöngum.

6

Marel keypt fyrir 99 milljarða
Kaupin á TREIF voru fyrstu stóru kaupin hjá Marel eftir að fyrirtækið var skráð tvíhliða á hlutabréfamarkað í Hollandi sumarið 2019.

10

Brostnar forsendur
Það er galið að ætlast til þess að launahækkunar samkvæmt núverandi kjarasamningum standi óhaggaðar, segir framkvæmdastjóri SAF.

14

Stendur og fellur með sjóðunum

Stjórnendur Icelandair hafa þurft að sitja fyrir svörum um bjartsýnar rekstraráætlanir. Sjóðirnir sjaldan staðið frammi fyrir jafn erfiðri ákvörðun. Forstjóri Icelandair vill fjölbreyttari hluthafahóp þegar óvissa minnkar. ➔8

Ef tíðni flugsamgangna minnkar mikið í framtíðinni mun það hafa neikvæð áhrif á verðmæti ýmissa eigna sem eru í eigu lífeyrissjóða.

Marínó Örn Tryggvason,
forstjóri Kviku

FRÉTTABLAÐID/ERNIR

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímamantanir á opticalstudio.is
og í síma 511 5800

Optical Studio
SMÁRALIND • HAFNARTORG • KEFLAVÍK

Sjóðir Stefnis í hóp stærstu hluthafa Kviku

Tveir hlutabréfasjóðir í stýringu Stefnis eru komnir í hóp stærstu hluthafa Kviku banka eftir að hafa undir lok síðasta mánaðar keypt samanlagt rúmlega 2,6 prósent hlut í fjárfestingabanknum. Sjóðir Stefnis, sem er sjóðastýringarfélag í eigu Arion banka, voru fyrir kaupin ekki á meðal hluthafa í Kviku.

Samkvæmt nýjum lista yfir alla hluthafa Kviku banka, sem Markaðurinn hefur séð, eiga hlutabréfasjóðirnir Stefnir – IS 15 og Stefnir – IS 5 samanlagt rúmlega 54 milljónir hluta að nafnverði í bankanum. Eru sjóðirnir því ellefti stærsti hluthafi Kviku, en miðað við gengi bréfa bankans í dag er hlutur þeirra í sameiningu metinn á liðlega 570 milljónir króna.

Stefnir keypti hlutinn af fjölmörgum stjórnendum og starfsmönnum Kviku, meðal annars Marinó Erni Tryggvasyni, forstjóra bankans, og Ármanni Þorvaldssyni, aðstoðarforstjóra, eftir að þeir nýttu sér áskriftarréttindi sín í bankanum í liðnum mánuði og seldu þau bréf áfram skömmu síðar. Sjóðir Stefnis keyptu hlutabréfin á genginu 10 krónur á hlut.

Kvika banki hagnaðist um 924 milljónir króna eftir skatt á fyrri árshefningu og nam arðsemi eigin fjár tæplega tólf prósentum. Eigið fé bankans er 16,7 milljarðar og eiginfjárhlutfallið rúmlega 26 prósent. Afkomuáætlun Kviku gerir ráð fyrir að hagnaður á árinu verði á bilinu 1.700 til 2.300 milljónir króna fyrir skatta. Heildareignir í stýringu Kviku nema 514 milljörðum og hafa aukist um 88 milljarða á árinu.

Stærstu hluthafar bankans eru Lífeyrissjóður verzlunarmanna, félag í eigu Svanhildar Nönnu Vigfúsdóttur fjárfestis, Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins og Vátryggingafélag Íslands. Hlutabréfaverð Kviku stóð í tæplega 10,6 krónum á hlut í gær og hefur lækkað

Marinó Örn Tryggvason er forstjóri Kviku banka.

570

milljónum króna nemur virði eignarhlutar sjóða Stefnis í Kviku, miðað við núverandi hlutabréfaverð bankans.

um rúmlega eitt prósent það sem af er árinu.

Greint var frá því í Markaðinum síðastliðið sumar að Kvika banki hefði undir lok júní hafnað skriflegri beiðni TM um að hefja formlegar sameiningarviðræður. Þær áttu, samkvæmt tillögum TM, meðal annars að grundvallast á þeim skilmálum að tryggingafélagið yrði metið á nokkuð hærra verði en Kvika við mögulegan samruna félaga. Stjórn Kviku taldi hins vegar engar forsendur til að hefja formlegar viðræður á þeim grunni.

Gert var ráð fyrir því í upplaggi TM að skiptihlutföllin yrðu þannig að hlutafé tryggingafélagsins yrði í kringum 55 prósent í sameinuðu félagi, á meðan hlutafé Kviku banka yrði þá á móti liðlega 45 prósent. Miðað við það áttu hlutabréf Kviku að vera metin á tæplega 10,2 krónum á hlut. – hae

Lífeyrissjóðirnir ætla ekki að framlengja hlé á gjaldeyriskaupum

Lífeyrissjóðirnir munu ekki samþykkja að framlengja samkomulag sitt við Seðlabankann um að halda að sér höndum í erlendum fjárfestingum. Hefur varað í sex mánuði en mun renna út í næstu viku. Gæti sett þrýsting á gengið en ólíklegt er að sjóðirnir muni standa að stórfelldum gjaldeyriskaupum.

Hörður Ægisson
hordur@frettabladid.is

Samkomulag Seðlabanka Íslands við lífeyrissjóðina, um að þeir myndu gera hlé á gjaldeyriskaupum sínum vegna fjárfestinga sjóðanna erlendis, verður ekki framlengt þegar það rennur út í næstu viku. Samkvæmt heimildum Markaðarins er enginn vilji til þess á meðal lífeyrissjóðanna að þeir haldi áfram að sér höndum í erlendum fjárfestingum, og er það sameiginlegur skilningur á meðal forsvarsmanna helstu sjóðanna að samkomulagið við Seðlabankann verði því ekki endurnýjað.

Tilkynnt var í júní að samkomulag bankans og lífeyrissjóðanna frá því í marsmánuði hefði verið framlengt um þrjú mánuði til viðbótar, eða til 17. september. Tilgangur þess er að bregðast við miklum samdrætti útflutnings af völdum kórónaveirufaraldursins og stuðla að stöðugleika á gjaldeyrismarkaði.

Núverandi samkomulag milli sjóðanna og Seðlabankans rennur að óbreyttu út eftir rúmlega viku. Ekki stóðu þó allir lífeyrissjóðir að síðasta samkomulagi, samkvæmt heimildum Markaðarins, meðal annars var Gildi ekki í þeim hópi.

Á fundi sem Ásgeir Jónsson seðlabankastjóri átti með stjórn Landssamtaka lífeyrissjóða og framkvæmdastjórum um miðjan júní síðastliðinn, voru uppi talsverðar efasemdir hjá sjóðunum um að verða við beiðni hans um að fallast á hlé á gjaldeyriskaupum í þrjú mánuði til viðbótar. Samkvæmt heimildum Markaðarins kom skýrt fram í máli sumra fulltrúa stærstu sjóðanna á þeim fundi að þetta yrði í síðasta sinn sem þeir myndu undirgangast slíkt samkomulag við Seðlabankann.

Þótt lífeyrissjóðirnir hafi að mestu gert hlé á erlendum fjárfestingum undanfarna sex mánuði – þeir hafa samt staðið að gjaldeyriskaupum til að standa við þegar gerðar skuldbindingar sínar – hefur gengið krónunnar gefið eftir um liðlega 20 prósent gagnvart evru á

Seðlabankastjóri hefur sagt að hann geri ráð fyrir að lífeyrissjóðirnir muni halda áfram að sýna samfélagslega ábyrgð í gjaldeyriskaupum sínum svo lengi sem farsóttin varir. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

200

milljónum evra nemur hrein gjaldeyrissala Seðlabankans frá upphafi faraldursins.

árinu. Þá nemur hrein gjaldeyrissala Seðlabankans úr gjaldeyrissala sínum yfir 200 milljónum evra, jafnvirði 33 milljarða króna á núverandi gengi, frá upphafi faraldursins og hafa þau inngríp bankans spornað gegn enn meiri gengisveikingu en ella.

Lífeyrissjóðirnir hafa á undanförunum árum stóraukið við erlendar fjárfestingar sínar eftir að losað var um fjármagnshöftin. Að jafnaði hafa erlendar fjárfestingar lífeyrissjóðanna numið að meðaltali um 10 milljörðum króna á mánuði. Erlendar eignir sjóðanna hafa á þessum tíma aukist um þriðjung og eru nú um 32 prósent af heildareignum þeirra, en þær námu yfir 5.300 milljörðum króna í lok júlí.

Ef umfang gjaldeyriskaupa lífeyrissjóðanna verður með einhverjum sambærilegum hætti þegar samkomulagið við Seðlabankann rennur úr gildi er ljóst að það gæti

skapað mikinn þrýsting á gengi krónunnar. Ólíklegt verður hins vegar að teljast að lífeyrissjóðirnir sjái hag sínum borgið við núverandi kringumstæður með því að standa að stórfelldum erlendum fjárfestingum, ekki hvað síst með hliðsjón af því að nafngengi krónunnar gagnvart evru hefur ekki verið lægra frá árinu 2013.

Í viðtali við Fréttablaðið þann 27. ágúst síðastliðinn benti seðlabankastjóri á að lífeyrissjóðirnir hefðu áður verið að nýta sér mikinn og stöðugan viðskiptaafgang þjóðarþúsins síðustu ár og fjárfesta hann erlendis. „Þannig var jafnvægi tryggt á gjaldeyrismarkaði fyrir tíma COVID. Nú hefur afgangurinn horfið og viðbúið að ef sjóðirnir halda áfram að fjárfesta með sama hætti þá mun það annaðhvort koma með gengislækkun eða ganga á gjaldeyrissala Seðlabankans,“ sagði Ásgeir.

Þá sagðist hann gera ráð fyrir því að sjóðirnir myndu áfram sýna samfélagslega ábyrgð í gjaldeyriskaupum svo lengi sem farsóttin varir. „Kannski verður ekki lögð ein lína fyrir alla sjóði en allir hljóta þeir að átta sig á því hver stöðan er. Ég held að fæstir vilji að sjóðurinn sem þeir greiða í standi í gjaldeyriskaupum sem veikja gengið og skapa óstöðugleika og verðbólgu.“

Söluhagnaður upp á 800 milljónir

Eignarhaldsfélagið Fiskisund bókfærði söluhagnað upp á rúmlega 800 milljónir króna vegna sölu á öllum eignarhlut félagsins í laxeldisfyrirtækinu Arnarlaxi sem gengið var frá í byrjun síðasta árs.

Fiskisund, sem er í eigu Einars Arnar Ólafssonar, Sigrúnar Hjartardóttur, fyrrverandi stjórnarformanns Fjármálaeftirlitsins, og Kára Þórs Guðjónssonar fjárfestis, seldi allan hlut sinn, sem þá nam 8,4 prósentum, til norska laxeldisrisans SalMar fyrir 1,7 milljarða króna. Tryggingafélagið TM seldi SalMar einnig sinn hlut, alls 3,9 prósent, fyrir 790 milljónir.

Í ársreikningi eignarhaldsfélagsins er bókfærður söluhagnaður upp á 837 milljónir og var þetta eina salan í hlutdeildarfélagi á árinu.

Einar Örn Ólafsson, einn eigenda.

Hagnaður varð af rekstri félagsins á rekstrarárinu að fjárhæð 822 milljónum króna og eigið fé í lok ársins var jákvætt um 2.150 milljónir.

Félagið á eignarhluti í öðrum félögum sem eru bókfærðir á 1,1 milljarð króna og aðrar fjárfestingaeygnir, svo sem verðbréf,

sem bókfærðar eru á 870 milljónir króna.

Fiskisund kom að kaupum á 90 prósent hlut í bílaþvottastöðinni Løðri vorið 2019 ásamt fjárfestingafélagunum Eini, sem er í eigu Einars Arnar, og Helgafelli, sem er í eigu Ara Fenger, Bjargar Fenger og Kristínar Vermundsdóttur.

Þá á félagið helmingshlut í upplýsingatæknifyrirtækinu Premis og Kexi Hosteli, sem rekur meðal annars samnefndan gististað í miðbæ Reykjavíkur, auk þess að eiga óbeinan hlut í Dælunni, sem var seld út úr Festi á síðasta ári, og umhverfisþjónustunni Terra.

Stjórn félagsins lagði til að greiddur yrði arður til hluthafa að fjárhæð 150 milljónir króna á þessu ári. Í fyrra var greiddur arður upp á 760 milljónir. – pfh

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFEÐLAG Torg., Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5051

Ritstjóri Hörður Ægisson hordur@frettabladid.is

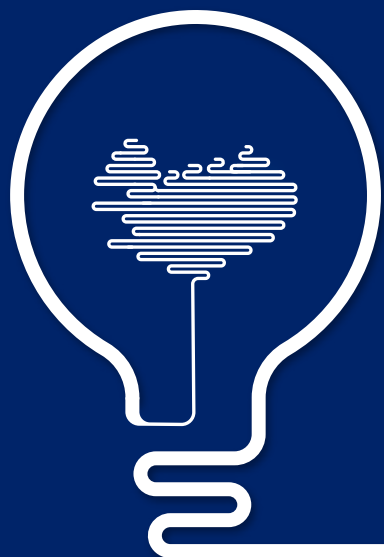
Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

RAFMÓTORAR

SCANVER 588 80 40
EHF www.scanver.is

GÍRAR - FÆRIBÖND - RAFMÓTORAR - LEGUR

IÐNÞING 2020

nýsköpun

er leiðin fram á við

Bein útsending frá Iðnþingi 2020 föstudaginn 18. september kl. 13.00–14.30

Landsmönnum öllum er boðið á Iðnþing 2020 í beinni útsendingu föstudaginn 18. september kl. 13.00–14.30. Samtök iðnaðarins vilja leggja sitt af mörkum til að hvetja til nýsköpunar á öllum sviðum atvinnulífsins nú þegar þörf er á viðspyrnu í efnahagslífinu. Á Iðnþingi 2020 verður kastljósinu beint að því hvernig við mætum áskorunum um fjölgun nýrra starfa. Þar gegnir nýsköpun veigamiklu hlutverki, hvort heldur er í rótgrónum fyrirtækjum eða nýjum sprotafyrirtækjum. Tækifærin liggja víða og á þinginu verður horft til þess hvernig nýsköpun getur drifið vöxt framtíðar.

Þátttakendur í dagskrá

Árni Sigurjónsson
formaður SI

Sigurður Ragnarsson
forstjóri ÍAV

Hilmar Veigar Pétursson
forstjóri CCP

Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir
iðnaðar- og nýsköpunarráðherra

Margrét Ormslev Ásgeirsdóttir
aðstoðarforstjóri CRI

Katrín Pétursdóttir
forstjóri Lýsis

Sigurður Hannesson
framkvæmdastjóri SI

Guðmundur Fertram Sigurjónsson
forstjóri Kerecis

Björn Lárus Örvar
yfirmaður rannsókna og nýsköpunar ORF Líftækni

Ingólfur Bender
aðalhafþræðingur SI

Ágústa Guðmundsdóttir
annar tveggja stofnenda Zymetech

Guðrún Hafsteinsdóttir
ein af eigendum Kjöríss

Sigríður Mogensen
sviðsstjóri hugverkasviðs SI

Fida Abu Libdeh
annar tveggja stofnenda GeoSilica

Eyjólfur Magnús Kristinsson
forstjóri Advania Data Centers

Þórður Magnússon
stjórnarformaður Eyris

Óskar Þórðarson
annar af stofnendum Omnom Chocolate Reykjavík

Jónína Guðný Magnúsdóttir
framkvæmdastjóri viðskipta- og þjónustusviðs Terra

Sesselja Ómarsdóttir
framkvæmdastjóri lyfjagreiðingardeildar Alvotech

Kolbrún Hrafnkelsdóttir
stofnandi Florealis

Hjörtur Erlendsson
forstjóri Hampiðjunnar

Logi Bergmann
fundarstjóri

Skráning á www.si.is

ÁR NÝSKÖPUNAR

Samtök
iðnaðarins

Ferðamenn hættu að koma til landsins og það olli framboðsskelli. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

Við erum ekki í eftirspurnarkreppu

Vandinn er ekki of mikill sparnaður heimila og fyrirtækja, heldur er um að ræða framboðsskell. Ferðamenn koma ekki til landsins. Launahækkunir muni ekki gagnast þeim fyrirtækjum sem berjast í bökkum. Óttast er að lífeyrissjóðir skapi nýja snjóhengju.

Helgi Vífill
Júliusson

helgivifill@frettabladid.is

COVID-19 olli ekki eftirspurnarkreppu. „Við þær aðstæður er ekki nægur vilji á meðal heimila og fyrirtækja til að eyða og fjárfesta, og sparnaðarvilji of mikill. Neysla og önnur umsvif verða minni en efni standa til. Það sem við er að etja er að stofni til framboðsskellur. Ferðamenn koma ekki til landsins, útflutningstekjur féllu skyndilega og hömlur eru á sumum innlendum umsvifum. Þetta minnir um margt á aflabrest fyrir nokkrum áratugum sem er klassískur framboðsbrestur,“ segir Jón Bjarki Bentsson, aðalhafnfræðingur Íslandsbanka.

Þórunn Sveinbjarnardóttir, formaður BHM, sagði nýverið að nú væri eftirspurnarkreppa og til að mæta þeim vanda yrði að halda uppi eftirspurn í samfélaginu þannig að fyrirtæki lifi „og við komumst sémilega heil í gegnum þetta.“ Markaðurinn ræddi við þrjá sérfróða um málið.

Anna Hrefna Ingimundardóttir, forstöðumaður efnahagssviðs Samtaka atvinnulífsins, segir að um sé að ræða framboðs- og eftirspurnarskell á sama tíma. „Eftirspurnarskellurinn er ekki vegna þess að ráðstöfunartekjur hafi skyndilega minnkað, heldur vegna þess að fólk breytti um neysluhegðun í kjölfar heimsfaraldursins. Það er rót vandans. Þetta er því ekki eftirspurnarkreppa í hefðbundnum skilningi.“

Verðmætasköpun hrúnið

Agnar Tómas Möller, sjóðsstjóri hjá Kviku, tekur ekki undir að nú sé hefðbundin eftirspurnarkreppa. Vandinn sé að verðmætasköpun í hagkerfinu hafi hrúnið í kjölfar COVID-19. Ferðaþjónustan hafi skapað um þriðjung af gjaldreyristekjum sem nú skili sér ekki til þjódarþúsins. „Eftirspurn verður ekki aukin við þessar aðstæður

Við erum í flókinni stöðu

Agnar Tómas Möller, sjóðsstjóri hjá Kviku, segir að vandi íslenska hagkerfisins kristallist í því að á sama tíma og verðmætasköpun hagkerfisins hefur hríðfallið er ekki samtímis hægt að hækka laun, ýta undir aukna innflutningsdrifna neyslu með aukinni skuldsetningu ríkissjóðs og halda svo uppi háu sparnaðarstigi sem bæði íþyngir atvinnulífina og setur þrýsting á krónuna. „Laus-

in er ekki fólgin í því að ganga á gjaldeyrisforðann til lengri tíma, því þá minnkar traustið á krónuna og verðbólguvæntingar hækka. Við erum í flókinni stöðu. Ef ferðaþjónustan tekur vel við sér á næsta ári gæti vandamálið horfið en ef það gerist ekki, gætum við verið í verulegum vanda – það þarf að ræða hreinskilið um lausnir til að minnka líkur á að við lendum þar.

Meiri munur á milli launþega og atvinnulausra en áður

Jón Bjarki Bentsson, aðalhafnfræðingur Íslandsbanka, segir að vegna þess að kaupmáttur ráðstöfunartekna þeirra sem hafi vinnu hafi aukist, meðal annars vegna lægri styrivaxta, geri það að verkum að afkoma þeirra sem hafi vinnu og þeirra sem séu án hennar sé „meira misskipt en við höfum áður dæmi um í íslenskrri hagsögu.“

nema með frekari skuldsetningu ríkissjóðs,“ segir hann og bendir á að takmörk séu fyrir því hve langt sé hægt að ganga, enda hamli það hagvexti.

Jón Bjarki segir að það að viðhalda eftirspurn leiki vissulega stórt hlutverk í að kreppan verði ekki dýpri en efni standi til. Lækkun styrivaxta og aukin ríkisútgjöld örvi eftirspurn. „Í ljósi þess að þetta er í grunninn framboðsskellur þarf áherslan að vera á að laga framboðshliðina, létta hömlum af innlendra starfsemi og leggja auk þess áherslu á að skapa ný störf með bættu aðgangi að fjármagni, stuðla að hagfelldum skilyrðum til atvinnurekstrar og gera nýsköpun hærra undir höfði. Til skemmri

tíma er hægt að ráðast í sveiflujafrandi aðgerðir eins og mannvirkja-gerð, eins og verið er að gera.“

Taki á rót vandans

Anna Hrefna segir að nauðsynlegt sé að ráðast í aðgerðir sem taki á rót vandans. „Það þarf að koma atvinnustarfsemi í eðlilegt horf eins fljótt og auðið er til að vinna gegn atvinnuleysi. Með þeim hætti má koma í veg fyrir að niðursveiflan skapi ekki eftirspurnarvanda með tíð og tíma. Það getur gerst ef margir verða atvinnulausir í lengri tíma,“ segir hún.

Aðspurð hvort launahækkunir séu hluti af lausninni, líkt og formaður BHM telur, segir Anna Hrefna að sú hækkun muni ekki gagnast þeim fyrirtækjum sem séu í hvað mestum vanda. Það séu enn hömlur á rekstri þeirra fyrirtækja sem berjast í bökkum og því muni slíkar lausnir ekki duga til.

Anna Hrefna segir að við þessar aðstæður ætli stjórnvöld ekki að skera niður þjónustu heldur að halda henni uppi með aukinni skuldsetningu. Fara þurfi varlega í að hækka bætur í ljósi þess að hið opinbera eigi erfitt með að viðhalda núverandi þjónustu. „Það myndi kalla á auknar álögur sem bitnar á fjölgun starfa,“ segir hún.

Þurfum að skulda minna

Agnar Tómas tekur ekki undir það sem sumir hafa haldið fram

Eftirspurnarskellurinn er ekki vegna þess að ráðstöfunartekjur hafi skyndilega minnkað heldur vegna þess að fólk breytti um neysluhegðun í kjölfar heimsfaraldursins.

Anna Hrefna Ingimundardóttir, forstöðumaður efnahagssviðs SA

Rannsóknir sýna að þegar skuldsetning stærri ríkja fer yfir 60-70% af landsframleiðslu byrjar það að hamla hagvexti, með því að ryðja úr vegi einkafjárfestingum sem aftur fækka arðbærum fjárfestingum.

Agnar Tómas Möller, sjóðsstjóri hjá Kviku

Þetta minnir um margt á aflabrest fyrir nokkrum áratugum sem er klassískur framboðsbrestur.

Jón Bjarki Bentsson, aðalhafnfræðingur Íslandsbanka

að sársaukalítið sé að skuldsetja ríkissjóð enn frekar til að örva hagkerfið á næstunni. „Rannsóknir sýna að þegar skuldsetning stærri ríkja fer yfir 60-70 prósent af landsframleiðslu byrjar það að hamla hagvexti, með því að ryðja úr vegi einkafjárfestingum sem aftur fækka arðbærum fjárfestingum,“ segir hann.

Lítið land eins og Ísland þarf, að hans sögn, að standa betur að vígi en stærri ríki, til að laða að erlenda fjárfesta og halda fjármagni inni í hagkerfinu. „Við getum ekki leyft okkur að skulda nálægt því jafn mikið og stærri mynntsvæði, við núverandi áætlanir munum við skulda talsvert meira en minni mynntsvæði eins og til dæmis Ástralía, Nýja Sjáland og Noregur. Langtímavextir þar eru jafnframt miklu lægri en hér, undir einu prósentu í öllum tilvikum. Sömuleiðis þarf gjaldeyrisvaraförðinn að vera hlutfallslega stærri en í öðrum ríkjum með sjálfstæða mynt, því smæð markaðarins gerir hann óáhugaverðari fyrir erlenda fjárfesta og um leið of lítinn fyrir íslenska lífeyrissjóðskerfið. Þau skilyrði þurfa að vera fyrir hendi til að fjármagn kjósi að vera hér. Einkum í ótryggu ástandi,“ segir Agnar Tómas.

Skuldir hins opinbera sem hlutfall af landsframleiðslu munu fara úr 30 prósentum af landsframleiðslu í 64 prósent á næstu þremur árum, samkvæmt nýrri fjármálastefnu. Agnar Tómas segir að hagkerfið glími meðal annars við þann vanda að raungengi á mælikvarða launa sé hátt og eigi eftir að hækka á næsta ári þegar launahækkunir taka gildi. „Það gerir það að verkum að viðspyrnan verður enn erfiðari og tímafrekari og þrýstingur á frekari veikingu krónunnar meiri,“ segir hann.

Lífeyrissjóðir hafa samið við Seðlabankann um að gera hlé á gjaldeyriskaupum. „Lífeyrissjóðakerfið, sem er feikilega stórt, er að safna í nýja snjóhengju sem gefur einnig slæm skilaboð út á við til þeirra erlendu aðila sem vilja fjárfesta á Íslandi,“ segir Agnar Tómas.

Fyrir öll verkefni. Veldu Sprinter.

Fjölhæfur Sprinter hentar fyrirtækjum af öllum stærðum og gerðum.
Kynntu þér ólíkar útfærslur og eiginleika sem henta þínum rekstri.

Rekstrarleiga verð frá

152.000 kr. án vsk./mán.

Innifalið eru tryggingar, bifreiðagjöld, þjónustuskoðanir,
sumar- og vetrardekk ásamt geymslu á dekkjahótel.
Mv. 36 mán. samning og 30.000 km. akstur á ári.

Hafðu samband og við finnum rétta bílinn fyrir þig.

Markaðsvirði Kviku er 22 milljarðar.

Kvika hafi náð góðum árangri í þjónustutekjum

Rekstur Kviku banka er stöðugur og bankinn hefur siglt greitt í gegnum COVID-faraldurinn hingað til. Þetta kemur fram í nýjasta verðmati Jakobsson Capital á Kviku banka, sem Markaðurinn hefur undir höndum. Verðmat Jakobsson Capital á Kviku er nú tæplega 25,3 milljarðar króna en það var 24,4 milljarðar við útgáfu síðasta verðmats í júní. Hækkar verðmatið því um 3,5 prósent. Verðmatsgengi er nú 11,8 sem er 10,8 prósentum yfir núverandi markaðsgengi.

368

milljónir króna voru þjónustutekjur Kviku umfram útgjöld.

Greinandi Jakobsson Capital segir að hagkerfið hafi verið að mestu frosið frá miðjum mars og fram til loka apríl. Því hafi verið viðbúið að samdráttur yrði í hreinum þjónustutekjum. Það varð hins vegar ekki raunin því þjónustutekjur Kviku jukust um 3,5 prósent milli árshluta. Meirihluta þjónustutekna Kviku má rekja til eignastýringar sem gefur stöðugra tekjustreymi en fyrirtækjaráðgjöf.

„Oftast er stefnt að því í rekstri fjárfestingarbanka að þjónustutekjur séu jafnar föstum rekstrar-kostnaði. Þannig að bankinn geti staðið undir sér án fjármunatekna,“ segir í verðmatinu en þjónustutekjur Kviku umfram útgjöld námu 368 milljónum króna á fyrri hluta ársins.

„Það verður að teljast góður árangur í ljósi þess að aðstæður voru krefjandi á fyrri hluta ársins. Þegar að þjónustutekjur standa undir föstum rekstrarkostnaði er hvert brot úr prósentu í virkum vaxtamun aukningu í arðsemi eigin fjár.“

Vandi Kviku snýr því ekki að grunnrekstri, að mati greinandans. Hann snýr frekar að því hvernig hægt er að ná háum vaxtamun með núverandi samsetningu efnahagsreikningsins.

KKV, breskt dótturfélag Kviku banka, hefur tekið við 394 milljónum punda eignastýringu þar í landi. Greinandi segir að vegna sjónarmiða um þjóðhagsvarúð og samkeppnislaga hafi innlendir viðskiptabankar ekki getað stækkað mikið nema með því að sameina ótengda og ólíka fjármálaþjónustu.

„Hins vegar hamlar lítið vexti í eignastýringu, fyrirtækjaráðgjöf eða öðrum eiginfjárléttum og sérhæfðum bankarekstri. Skref Kviku kemur þeim sem fylgjast með bankarekstri ekki á óvart. Framan-greindu skrefi er náð með „innri vexti“. Þannig fylgir nokkur kostnaður stofnun en nær engin „fjárfesting“. Ef allt gengur eftir mun stofnun KKV auka þjónustutekjur og arðsemi til lengri tíma.“ – ÞFH

Fjöldi rafmagnsbíla á Íslandi þyrfti að margfaldast á næstu árum ef markmið Parísarsamkomulagsins eiga að nást. FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

Umdeilda virkjanakosti þarf að nýta til að draga úr útblæstri

Helstu tækifæri Íslands í orkuskiptum liggja á sviði vegasamgöngumála að mati Samorku. Til að anna aukinni eftirspurn raforku við aukna notkun rafmagnsbíla þarf að auka rafmagnsframleiðslu á Íslandi um 10 prósent á næstu 10 árum. Líklegt er að nýting umdeilda virkjanakosta sé forsenda orkuskipta í samgöngum.

Pórður Gunnarsson
thg@frettabladid.is

Til að Ísland nái markmiðum Parísarsamkomulagsins um samdrátt útblásturs gróðurhúsalofttegunda frá samgöngum fram til ársins 2030, þarf að bæta við uppsettu afli sem nemur 300 megavöttum á næstu tíu árum. Það þýðir að auka þarf uppsett afl á Íslandi um tíu prósent næsta áratuginn. Þetta er niðurstaða greiningar sem unnin var fyrir Samorku, samtök orku- og veitufyrirtækja á Íslandi, en samtökin héldu ársfund sinn í Hörpu í gær.

Samkvæmt upplýsingum frá Landsvirkjun koma tveir virkjanakostir einkum til greina, sem hugsadur eru til að auka aukinni eftirspurn tengda orkuskiptum á næstu árum. Er þar í báðum tilfellum um að ræða umdeilda virkjanakosti á Þjórsársvæðinu, sem er nú þegar stærsta aflsvæði Landsvirkjunar. Báðir kostir eru fullhannaðir og hægt að ráðast í uppbyggingu á þeim með skömmum fyrirvara, samkvæmt upplýsingum frá Landsvirkjun. „Landsvirkjun mun án vafa leika lykilhutverk í orkuvinnslu þjóðarinnar áfram og fylgjast vel með þróuninni í orkuskiptum,“ segir Ragnhildur Sverrisdóttir, upplýsingafulltrúi Landsvirkjunar.

Í fyrsta lagi er um að ræða Hvammsvirkjun. Samkvæmt áætlunum Landsvirkjunar yrði sú virkjun á móta Búðarhálsvirkjun, með tilliti til uppsetts afis, eða 93 megavött. Orkuvinnsla Hvammsvirkjunar yrði þó um fjórðungi meiri, eða um 720 megavattstundir

Draga þarf úr útblæstri um 37 prósent

Parísarsamkomulagið miðar meðal annars að því að draga úr útblæstri vegna samgangna á landi um 21 prósent, miðað við heildarlosun árið 2005. Útblástur vegna samgangna á landi hefur hins vegar aukist nokkuð síðan þá, ekki síst vegna mikillar aukningar í akstri ferðamanna hér á landi. Því þarf samdráttur útblásturs

gróðurhúsalofttegunda á Íslandi nú að nema um 37 prósentum á næstu tíu árum. Samorka áætlar að ef áður nefndur 37 prósent samdráttur næst að fullu, muni þjóðarbúið spara sér 20 til 30 milljarða á ári vegna minni innflutnings á eldsneyti, þó að sú tala sé vitaskuld háð oliuverði á hverjum tíma.

66%

bíla þurfa að vera rafknúnir 2030 vegna Parísarmarkmiða.

á ári. Hvammsvirkjun var færð í nýtingarflokk árið 2015. Hins vegar skilaði Skipulagsstofnun af sér álit árið 2018 þar sem fram kom að umhverfisáhrif virkjunarinnar yrðu verulega neikvæð. Virkjunin myndi nýta frárennsli Búrfellsvirkjunar sem er staðsett ofar í Þjórsá og því er hægt að stýra rennsli, og þar með lónstöðu Hvammsvirkjunar, með nokkurri nákvæmni.

Í annan stað er um að ræða Búrfellslund þar sem fyrirhugað er að reisa allt að 30 vindmyllur, sem gætu skilað allt að 120 megavöttum af uppsettu afli. Búrfellslundur er hins vegar í biðflokki sem stendur, en endurhönnun þessa virkjanakosts er nú til skoðunar í fjórða áfanga rammaáætlunar.

Þessir tveir virkjanakostir gætu því skilað allt að 213 megavöttum af uppsettu afli og færðu því langt með að uppfylla þá orkuþörf sem Sam-

15

milljarða fjárfestingu á ári næstu 10 ár í raforkuinnviði.

orka telur að sé fyrir hendi, til að markmið Parísarsamkomulagsins um minnkun útblásturs vegna samgangna náist.

En það er vitaskuld ekki nóg að byggja bara upp virkjanir til að draga úr útblæstri, því bílafloti landsins þarf einnig að endurnýjast á sama tíma. Samorka áætlar að á árinu 2030 þurfi tveir af hverjum þremur bílum á götunni á Íslandi að vera rafknúnir, eða um 145 þúsund bílar.

Í dag samsvarar samanlagður fjöldi rafmagnsbíla, tvinnbíla og metanknúinna bíla, innan við tíu prósentum af bílaflota landsins. Þau vatnaskil urðu hins vegar í febrúar á þessu ári að í fyrsta sinn varð fjöldi nýskráðra bíla knúinn endurnýjanlegum orkugjöfum meiri en þeirra sem nota bensín eða dísil sem eldsneyti.

Það sem af er ári eru nýskrán-

91%

af allri orkunotkun innanlands eru endurnýjanleg.

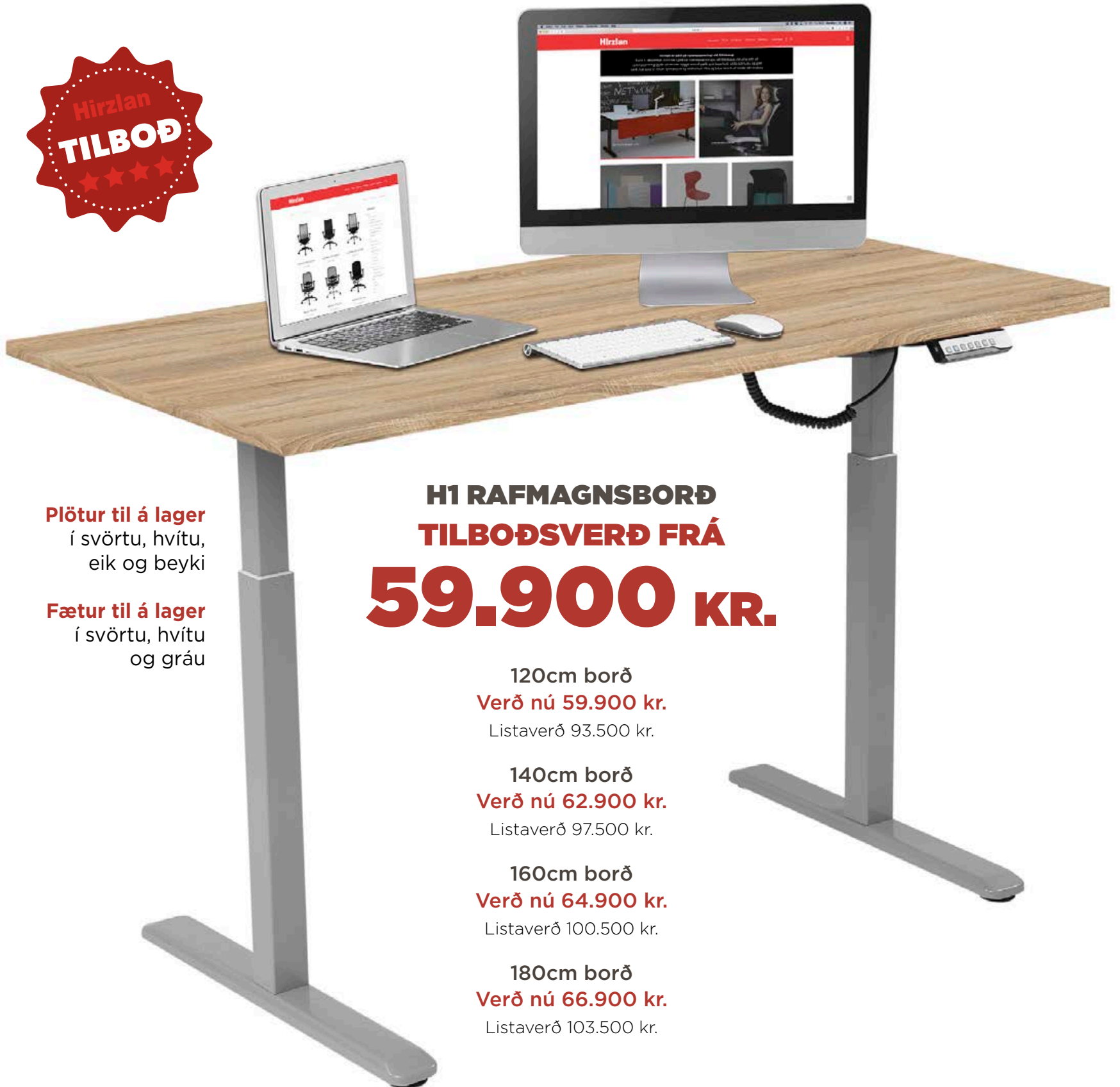
ingar bensín- og dísilbíla nokkurn veginn jafnar skráningu allra annarra tegunda bíla, samkvæmt tölfræði Samgöngustofu.

Til viðbótar við þær virkjanir sem þyrftu að rísa til að anna aukinni eftirspurn rafmagns, áætlar Samorka að fjárfesta þurfi fyrir 15 milljarða á ári næstu tíu árin í ýmsum raforkuinnviðum, svo sem hleðslustöðvum fyrir rafbíla, til að markmiðin náist. Í nýlegri aðgerðaáætlun ríkisstjórnarinnar í loftslagsmálum er meðal annars víkið að uppbyggingu hleðslustöðva fyrir rafbíla. Fyrirhugað er að verja 1,75 milljarði króna á fimm ára tímabili til ársloka 2023 til „uppbyggingar innviða fyrir rafbíla, rafvæðingu hafna og fleiri nauðsynlegra aðgerða í orkuskiptum.“

Töluvert virðist bera á milli í fjárfestingaþörf samkvæmt mati Samorku og þeirra fjármuna sem hild opinbera hefur eyrnamerkt uppbyggingu innviða. Þó verður að hafa í huga að ekki er endilega augljóst að hið opinbera þurfi að standa að baki allri þeirri fjárfestingu sem þörf er á. Þannig er það líka hluti af aðgerðaáætlun stjórnvalda að fella niður virðisaukaskatt á heimahleðslustöðvar fyrir rafbíla. En engu að síður virðist mat Samorku sýna að nokkuð vanmat sé fyrir hendi á fjárfestingaþörf vegna raforkuinnviða í aðgerðaáætlun stjórnvalda í loftslagsmálum.

-35%

AF H1 RAFMAGNSBORDUM

Plötur til á lager
í svörtu, hvítu,
eik og beyki

Fætur til á lager
í svörtu, hvítu
og gráu

H1 RAFMAGNSBORD
TILBOÐSVERÐ FRÁ
59.900 KR.

120cm borð
Verð nú 59.900 kr.
Listaverð 93.500 kr.

140cm borð
Verð nú 62.900 kr.
Listaverð 97.500 kr.

160cm borð
Verð nú 64.900 kr.
Listaverð 100.500 kr.

180cm borð
Verð nú 66.900 kr.
Listaverð 103.500 kr.

RAMMASAMNINGUR VIÐ
RÍKISKAUP

Hirzlan

SKRIFSTOFUHÚSGÖGN

Síðumúla 37. Sími: 564-5040. hirzlan@hirzlan.is.

www.hirzlan.is

Verslun opin mán-fim 09:00-18:00, föstudaga 09:00-17:00, laugardaga 12:00-16:00. Lager opin mán-fim 13:00-17:00 og föstudaga 13:00-16:00.

Áhafnasamningar hafa nú þegar lækkað launakostnað um minnst 15 prósent að raunvirði samkvæmt kynningargögnum Icelandair. FRÉTTABLAÐID/ERNIR

Sitja fyrir svörum um samkeppnishæfni

Fjárfestar og ráðgjafar spyrja stjórnendur Icelandair um rekstraráætlanir, Boeing-samninga og flotamál. Áætlanir bjartsýnar að sögn viðmælenda og ekki gengið nógu langt í hagræðingu. Mikilvægt að fá kjölfestufjárfesti að útboðinu.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is
Hörður Ægisson
hordur@frettabladid.is

Stjórnendur Icelandair Group hafa unnið hörðum höndum að því að búa til fjárhagsleg skilyrði og móta framtíðarsýn svo að fyrirhugað hlutafjárútboð beri árangur. Rekstraráætlanir Icelandair eru þó sagðar heldur bjartsýnar til lengri tíma litid og ekki var gengið nógu langt í hagræðingu launakostnaðar. Enn er óvissa um framtíð flotans, sem er lykilatriði. Þá er nauðsynlegt að tryggja þátttöku kjölfestufjárfestis í fyrirhuguðu hlutafjárútboði svo að niðurstaðan verði ekki sú að lífeyrissjóðir verði áfram með tögl og hagldir í íslenska flugfélaginu.

Þetta segja viðmælendur Markaðarins, en þeir koma úr röðum lífeyrissjóða, eru ráðgjafar mögulegra fjárfesta með reynslu af flugrekstri, forsvarsmenn verðbréfasjóða og eins stórir einkafjárfestar, sem hafa setið fjárfestafundi með stjórnendum Icelandair.

„Ef fjárfestir tekur þátt í hlutafjárútboðinu getur vel verið að bréfin hækki á næstu tveimur árum. En á þessum tímamótum er ekki nóg fyrir langtímafjárfesta eins og lífeyrissjóði að hugsa til örfára ára.

Þeir þurfa að spyrja hvar félagið verður eftir tíu ár,“ sagði einn viðmælendi.

Icelandair freistar þess að auka hlutaféð um 20 milljarða króna með hlutafjárútboði og hefur félagið náð samkomulagi við Íslandsbanka og Landsbankann um sölutryggingu. Þannig munu bankarnir kaupa hlutafé fyrir allt að 6 milljarða króna ef ekki næst að selja allt sem boðið er út.

Samkvæmt heimildum Markaðarins hafa átt sér stað þreifingar við erlenda fjárfesta sem hafa sýnt hlutafjárútboðinu áhuga. Enn er þó óljóst hvort áhuginn sé svo mikill að hann leiði til þátttöku þeirra í útboðinu, en stjórnendur Icelandair höfðu ekki – áður en sölufarlið hófst formlega – haft miklar væntingar til þess að erlendir sjóðir myndu sýna útboðinu áhuga. Þá hefur um nokkurt skeið verið vitað að PAR Capital, sem var stærsti hluthafinn í Icelandair þegar faraldurinn skall á, muni ekki taka þátt.

Stjórnir flestra stærstu lífeyrissjóðanna hafa sótt fjárfestafundi með stjórnendum Icelandair. Það þykir óvanalegt og er til marks um að þetta er ekki eins og hver önnur fjárfesting. Einn viðmælendi sem situr í stjórn lífeyrissjóðs sagði að honum væri „til efs að lífeyrissjóðakerfið hefði stadið frammi fyrir jafn erfiðri ákvörðun“ um langt skeið.

Viðmælendur segja jákvætt að hlutabréfin verði boðin út á geng-

Þetta er ekki nægt fé til að ráðast í uppbyggingu á flota. Það þarf að gerast undir eins ef ætlunin er að vera með í samkeppninni.

inu einn. „Það er vissulega slæmt fyrir núverandi hluthafa en það sem skiptir núna mestu máli er heildarupphæðin sem félagið fær úr útboðinu, burtséð frá genginu. Eftir því sem þeir ná meiru inn, því líklegra er að gengið hækki,“ komst einn viðmælendi að orði.

Útboðsgengið er um 40 prósentum lægra en markaðsgengi bréffanna þegar tilkynnt var um útboðið í byrjun, um miðjan ágúst. Eins og Markaðurinn greindi frá er það nokkuð lægra gengi en stjórnendur Icelandair höfðu horft til að miða ætti við í hlutafjárútboðinu.

Íslensk stjórnvöld settu það sem skilyrði fyrir því að veita Icelandair ríkisábyrgð á allt að 16,5 milljarða lánalínu, að gengið yrði sem lengst í að þynna út eignarhlut núverandi

Sjóðirnir reikni með afleiddum áhrifum

Marinó Örn Tryggvason, forstjóri Kviku banka og einn ráðgjafa Icelandair Group fyrir útboðið, segir að lífeyrissjóðir verði að meta áhættuna af því að taka þátt í útboðinu og einnig af því að taka ekki þátt. Það geti haft neikvæð áhrif á verðmæti ýmissa eigna sem eru í eigu sjóðanna ef útboðið heppnast ekki.

Fram í máli Gylfa Magnússonar, prófessors og forseta viðskiptafræðideildar Háskóla Íslands, á málþingi í gær að gríðarleg áhætta væri fólgin í fjárfestingu í Icelandair um þessar mundir.

„Þetta er ansi djarft skref fyrir lífeyrissjóðina,“ sagði Gylfi og bætti við að sjóðirnir eigi að fjárfesta með það að markmiði að skila lífeyrissjóðum ávöxtun.

„Þeir mega náttúrulega ekki fjárfesta til að bjarga einhverri innlendri atvinnugrein eða krísu. Það eru eiginlega einhverjir aðrir sem verða að gera það,“ sagði hann. Heppilegra væri að finna fjárfesti sem hefði meira tapsþol en lífeyrissjóðirnir og væri betur tengdur fluggeiranum.

Spurður um þetta sjónarmið segir Marinó Örn mikilvægt fyrir lífeyrissjóði, og aðra fjárfesta, að

skoða hver áhætta eignasafna þeirra sé og hvernig hún breytist með einstökum fjárfestinga-ákvörðunum.

„Ef að tíðni flugsamgangna minnkar mikið í framtíðinni, sem verður líklega niðurstaðan ef ekki verður starfrækt flugfélag sem notar Keflavíkurflugvöll sem tengipunkt milli Evrópu og Bandaríkjanna, þá mun það hafa neikvæð áhrif á verðmæti ýmissa eigna sem eru í eigu lífeyrissjóða og annarra innlendra fjárfesta,“ segir Marinó.

Í því felst líka mikil áhætta að hans sögn. Lífeyrissjóðir eiga að meta mögulegar fjárfestingar út frá væntri ávöxtun og mati á áhrifum fjárfestinga á áhættu eignasafna þeirra.

„Ég er ekki viss um að það minnki áhættu eignasafna að taka ekki þátt í útboði Icelandair ef það leiðir til þess að útboðið heppnist ekki. Varðandi aðra fjárfesta þá tel ég mikilvægt að allir fjárfestar, hvort sem það eru lífeyrissjóðir eða aðrir, innlendir eða erlendir, meti vænta ávöxtun og áhættu sem felst í að taka þátt eða ekki þátt í útboði,“ segir Marinó.

hluthafa þegar ráðist yrði í útboð flugfélagsins.

Fram kom í umfjöllun Markaðarins að stjórnendur Icelandair hefðu ákveðið að fjárfestum í útboðinu myndu bjóðast áskriftarréttindi, sem samsvara allt að fjórðungi af nýjum útgefnum hlutum, til þess að koma til móts við sjónarmið stjórnvalda. Þau lögðu áherslu á að aðkoma ríkisins væri ekki hugsuð til að bjarga hluthöfum.

Skammtímaspáin íhaldssöm

Áætlanir Icelandair gera meðal annars ráð fyrir að flugframboð félagsins aukist jafnt og þétt. Árið 2024 verði framboðið komið í sama horf og það var árið 2018. Þá er gert

ráð fyrir að tekjur félagsins hafi hækkað upp í 1,6 milljarða dala árið 2024 og verði þannig um 3 prósentum hærri en þær voru í fyrra.

EBIT, rekstrarhagnaður fyrir fjármagnsliði og skatta, tekur hressilega við sér árin 2023 og 2024 og verður kominn í 175 milljónir dala árið 2024. Til samanburðar var EBIT 134 milljónir dala árið 2015 og 113 milljónir dala árið 2016.

Viðmælendur Markaðarins segja jákvætt að áætlanir Icelandair til næstu tveggja ára séu raunhæfar. „Spáin fyrir næstu tvö ár er íhaldssöm og ætti að minna viti að geta gengið,“ segir einn viðmælendi sem hefur starfað á flugmarkaði um langt skeið. „En þeir gefa sér

Marel í yfirtökum fyrir 99 milljarða

Frá árinu 2015 hefur Marel keypt sjö fyrirtæki. Það keypti TREIF fyrir 23 milljarða króna á dögnum. Fyrstu stóru kaup Marels eftir tvíhliða skráningu á hlutabréfamarkað í Hollandi. Matvælaframleiðendur vilja ekki vera í viðskiptum við marga birgja.

Helgi Vífill
Júliusson
helgivilfill@frettabladid.is

Marel hefur fjárfest í sjö fyrirtækjum frá árinu 2015 fyrir um 600 milljónir evra, jafnvirði um 99 milljarða króna. Um er að ræða heildarvirði fyrirtækjanna, það er virði hlutafjár og skulda (e. enterprise value). Þetta segir Árni Sigurðsson, framkvæmdastjóri stefnumótunar og stefnumarkandi rekstrareininga hjá Marel.

Upplýst var á föstudaginn um að Marel hefði keypt hið þýska TREIF fyrir um 140 milljónir evra, jafnvirði um 23 milljarða króna. Árið 2015 keypti Marel MPS fyrir um 382 milljónir evra, jafnvirði 63 milljarða króna. Umfang hinna fimm yfirtækanna var smærri í sniðum.

Kaupin á TREIF voru fyrstu stóru kaupin hjá Marel eftir að fyrirtækið var skráð tvíhliða á hlutabréfamarkað í Hollandi sumarið 2019. „Skráning hlutabréfa okkar í alþjóðlega kauphöll í evrum styður við vaxtastefnu Marel, þar sem seljendur fyrirtækja verða fyrir vikið áhugasamari um að fá hluta af greiðslunni með bréfum í Marel,“ segir Árni.

Markaðir fóru fram úr sér

Kaupverðið var um 140 milljónir evra sem er um það bil ellefu sinnum hagnaður fyrir fjármagnsliði, afskriftir og skatta (EBITDA). Nú eru hlutabréfamarkaðir í hæstu hæðum. Erud þið að borga hátt verð fyrir TREIF?

„Segja má að síðustu tvö ár hafi okkur þótt hlutabréfamarkaðir hafa farið fram úr sér og því var orðið erfitt að finna góð kaupækifæri. Núna erum við hins vegar að sjá betra jafnvægi og við erum afar sátt við verðið sem við erum að borga fyrir TREIF, enda passar fyrirtækið TREIF afar vel við okkar rekstur, stefnu, markmið og framtíðarsýn. Um er að ræða mikilvægt skref í okkar vegferð.“

Eigendum fjölskyldufyrirtækja, eins og TREIF, er oft umhugað um að finna þeim gott heimili og vilja tryggja að hugsað verði vel um starfsfólkið. Kaupverðið þarf því ekki að ráða úrslitum þegar ákveðið er hverjum skal selja. Fyrirtækin starfa oft í litlum samfélögum og því er seljendum mikið í mun að ekki verði ráðist í umfangsmiklar uppsagnir eða starfseminni verði hætt í náinni framtíð.

Við þessar aðstæður skiptir sköpum fyrir Marel að hafa kynnst eigendum fyrirtækjanna vel. Þeir þekkja okkur, vita að við höfum sameinast fjölda fyrirtækja og geta því spurst fyrir um hvernig til tókst.“

Tók við TREIF 29 ára

Hvers vegna var ákveðið að greiða hluta af kaupverði TREIF með eigin bréfum sem keypt voru á markaði, í stað þess að reiða eingöngu fram reidufé?

„Við bjóðum seljendum að fá greitt með reidufé. Það er til þess að seljendur geti auðveldlega borð okkar tilboð saman við aðra möguleika. Í viðræðunum þráðast samtalið á þá vegu að Uwe Reifenhäuser, forstjóra og eiganda TREIF, var boðið að fá hluta af kaupverðinu greitt með hlutabréfum í Marel sem hann þáði, fyrir rétt um tíu prósentum, þar sem hann er spenntur fyrir sameiginlegri framtíð Marels og TREIF.“

Reifenhäuser hefur stýrt TREIF,

Árni Sigurðsson framkvæmdastjóri hjá Marel segir kaupin á TREIF séu mikilvægt skref í vegferð fyrirtækisins. MYND/BALDUR KRISTJÁNSSON

Vaxandi ábyrgð

Árni hóf störf hjá Marel árið 2014 í því skyni að vinna að stefnumótun og yfirtöku á fyrirtækjum. Hann var fyrsti og eini starfsmaður deildar stefnumótunar og þróunar um skeið. „Hægt og rólega hefur deildin byggst upp og skiptist nú í þrjú svið: Stefnumótun, yfirtökur og teymi í Hollandi einbeitir sér að því að bæta samlegð fyrirtækjanna eftir yfirtöku. Verkefni deildarinnar er því hvergi nærri lokið eftir að yfirtöku á fyrirtæki lýkur.“

Yfirtökur á fyrirtækjum og stefnumótun fara hönd í hönd, enda eru fyrirtæki ekki keypt nema þau passi við hugmyndafræði Marels, sem lýtur að því að umbreyta því hvernig matvæli eru unnin á heimsvísu með sjálfbærni og hagkvæmni að leiðar-

ljósi,“ segir hann.

Undir sviðið sem Árni stýrir og ber nafnið Stefnumarkandi rekstrareiningar, falla einingarnar Innova hugbúnaðardeild, Cross-Industry og tilbúin matvæli (e. Prepared Foods). Árni segir að þessar þrjár einingar styðji við stöðeiningar Marels, sem framleiði lausnir til vinnslu á kjöti, kjúklingi og fiski.

Áður en hann gekk til liðs við Marel vann hann fyrir AGC Partners, sem veitir ráðgjöf um kaup og sölu tæknifyrirtækja, í London. Árni veitti Marel ráðgjöf um kaup á Stork þegar hann starfaði hjá Landsbankanum. Hann er með MBA-gráðu frá Harvard Business School og BS-gráðu í iðnaðarverkfræði frá Háskóla Íslands.

Segja má að síðustu tvö ár hafi okkur þótt hlutabréfamarkaðir hafa farið fram úr sér og því var orðið erfitt að finna góð kaupækifæri. Núna erum við hins vegar að sjá betra jafnvægi.

sem faðir hans stofnaði, í þrjú áratugi. Hann tók við rekstrinum einungis 29 ára gamall þegar faðir hans féll skyndilega frá. Fram að því hafði hann lengi komið að fyrirtækinu. Reifenhäuser hefur því alla sína tíð starfað á þessu sviði og hefur trú á iðnaðinum og Marel.“

Árni segir að yfirtökur Marels á fyrirtækjum séu liður í því að ná tvennu fram: Annars vegar að Marel geti boðið upp á vöruframboð heildarlausna, sem síðan er tengt saman með hugbúnaði til að tryggja hámarksafköst. Með hugbúnaðinum sé til dæmis hægt að afla gagna

um það sem gerist snemma í framleiðsluferli matvæla og nýta þau til að bæta gæðin á síðari stigum framleiðsluferlisins.

Vilja fáa birgja

„Viðskiptavinir vilja að tækjábúnaðurinn í vinnslunni virki sem ein heild og þeir vilja ekki vera í viðskiptum við marga birgja. Það getur nefnilega haft í för með sér að framleiðendur bendi hver á annan ef það koma um bilanir og þá verður erfitt að leysa vandann hratt og örugglega,“ segir hann.

Auk þess sé mikið hagræði fólgið í því að fjölga vörum sem hver sölu- maður geti boðið viðskiptavinum þegar þeir eru sóttir heim.

Hins vegar sé unnið að því að byggja upp víðfedmt alþjóðlegt sölu- og þjónustunet. Það skipti orðið æ meira máli að hafa starfsmenn nálægt matvælaframleiðslunni vegna þess að tækjábúnaðurinn verði æ flóknari og öflugri sem geri það að verkum að starfsmenn

Vöruframboðið passar vel við Marel

Árni segir vöruframboð TREIF og Marels passa mjög vel saman. TREIF sé með sterka stöðu í skurðvélum sem skeri frosið kjöt og kjöt með beini. Marel hafi í raun ekki sinnt því sviði áður, heldur sé það leiðandi í tækjábúnaði til að skera ferskan kjúkling, kjöt og fisk. „TREIF leggur ríka áherslu á að smíða eigin hnifa, eitthvað sem við höfum ekki gert fram að þessu,“ segir hann.

Að hans sögn stefndi Marel að því að þróa vörur sem eru

sambærilegar þeim sem TREIF selur, en nú þurfi þess ekki. Í því sé fölginn verulegur sparnaður. Auk þess verði hægt að heimfæra álitlegar tæknilausnir TREIF á kjúkling og fisk.

TREIF var stofnað 1948 í Oberlahr í Þýskalandi. Árstekjur eru yfir 80 milljónir evra, jafnvirði um 13 milljarða króna, og um 13 milljónir evra í EBITDA. Starfsmenn félagsins eru um 500 á starfsstöðvum í Evrópu, Bandaríkjunum og Kína.

viðskiptavina geti ekki sinnt viðhaldi sjálfir. „Verkefnið er því að færa okkur nær viðskiptavinum og hanna tækjábúnaðinn á þá vegu að hægt sé að þjónusta hann í fjarvinnu. Þessi stefna okkar og fjárfestingar í þessa átt hafa sannað gildi sitt síðustu á heimsfaraldrunum en við höfum getað sinnt okkar þjónustu til viðskiptavina þrátt fyrir landamæralokanir og ferðatáknmarkanir,“ segir hann.

Kynslóðaskipti

Mörg fyrirtæki sem framleiða tæki fyrir matvælaíðnað voru stofnuð í kringum seinni heimsstyrjöldina og komið er að kynslóðaskiptum. „Það verður æ mikilvægara fyrir fyrirtæki í þessum iðnaði að geta þjónustað viðskiptavinum um heim allan og búa yfir stafrænum lausnum og hugbúnaði til að stýra framleiðslunni í rauntíma og hámarka afköst.“

Þau sem ekki eru í stakk búin til þess nú þegar þurfa að leggja út í mikinn fastan kostnað til að byggja þessa þætti upp. Þegar það hefur náðst kostar lítið að bæta við viðbótareiningum.

Af þeim sökum velta eigendur margra fyrirtækja, sem ekki hafa hafið umrædda vegferð, fyrir sér hvort beina eigi fyrirtækinu á þá

braut eða selja fyrirtækið. Það gæti nefnilega tekið mörg ár að ná árangri á þessu sviði. Eigandi TREIF, sem er sextugur og stóð á tímamótum, kaus til að mynda að selja Marel fyrirtækið í stað þess að fjárfesta ríkulega í uppbyggingarstarfi.“

Fyrirtækjamening

Árni segir að það sé afar mikilvægt að fyrirtæki sem Marel kaupir séu með svipaða framtíðarsýn, svipaða vinnustaðameningu og svipuð gildi. „Helsta ástæða þess að sameiningar ganga ekki upp er að menning fyrirtækjanna er ólík.“

Hvernig metið þið hvort menningin og gildin séu lík því sem er hjá Marel þegar hugað er að yfirtökum?

„Við höfum verið lengi í iðnaðinum, hann er litill og við höfum því átt í miklum samskiptum við eigendur og forstjóra fyrirtækjanna. Við þau má öðlast góða tilfinningu fyrir fyrirtækjunum áður en rætt er alvarlega hvort sameining eða yfirtaka komi til greina.“

TREIF er til dæmis svipað Marel á marga vegu og starfar eftir sömu gildum. TREIF er þekkt fyrir að selja hágæðavörur og veita góða þjónustu, rétt eins og Marel. Þegar við ræddum við stjórnendur fyrirtækisins komumst við í raun um að vinnustaðameningin er áþekkt.“

Von á góðri vínuppskeru í Frakklandi

Vínframleiðsla í frönskum vínhéruðum er talin munu aukast um sex prósent milli ára og hljóða upp á sex milljarða víNFLASKNA. Veðurfar í Frakklandi hefur orsakað að berjatínsla hefst allt að mánuði fyrr en vanalega. Þrátt fyrir betri uppskeru í Champagne-héraði verður dregið úr framleiðslu upprunavottaðs kampavíns, sökum hins fyrirsjáanlega efnahagssamdráttar á heimsvísu.

Hagfelld veðurfar í Frakklandi í sumar er talið munu skila myndarlegri aukningu í vínframleiðslu þar í landi í ár, að því er fram kom í tilkynningu frá landbúnaðarráðuneyti Frakklands á þriðjudag. Heildarframleiðsla mun aukast um sex prósent frá síðasta ári, en frostskemdir að vori í fyrra höfðu nokkuð neikvæð áhrif á vínframleiðslu í Frakklandi þá. Áætluð framleiðsla í ár er þó nokkurn veginn á pari við fimm ára meðaltal árunna 2015 til 2019. Áætluð framleiðsla franskra vínbænda er 4.500 milljónir lítra í ár, sem samsvarar um sex milljörðum víNFLASKNA.

Tímasetning vínuppskeru ársins í ár er þó óvenjuleg í allflestum vínhéruðum. Þannig hófst berjatínsla í Búrgúndar-héraði þann 12. ágúst síðastliðinn. Tínslan hefur aldrei hafist jafn snemma, en til eru skráðar heimildir um fyrsta dag berjatínslu í héraðinu allt aftur til 14. aldar. Ástæðan er sögð mildur vetur og óvenjuhlytt vor, sem orsakadi að þrúgur náðu réttu þroskastigi töluvert fyrr en ella. „Söfnun þrúga hófst í ágúst í nánast öllum héruðum, töluvert fyrr en á árinu 2019. Skýringin á þessu er að síðastliðið vor var hið næsthlýjasta síðastliðin

120 ár, auk þess sem vetur var mildur,“ segir í umfjöllun landbúnaðarráðuneytisins.

Í Champagne-héraði er svipaða sögu að segja, þar sem uppskera hófst um miðjan ágúst og hefur aldrei hafist svo snemma. Þrúguppskera er talin munu aukast um sjö prósent milli ára. Hins vegar verður dregið úr framleiðslu á upprunavottuðu víni sem með réttu má kalla kampavín, enda telja vínbændur í Champagne að eftirköst COVID-19 muni draga úr eftirspurn á dýrara víni. Eiginleg kampavínsframleiðsla er þannig talin munu dragast saman um ríflega fimmting og nema um 172 milljónum lítra. Það magn samsvarar engu að síður tæplega 230 milljónum flaskna af kampavíni, svo að unnendur hinna freyðandi, ljósgylltu veiga þurfa líklegast ekki að örvænta.

Í Loire-dalnum, þar sem vinsælar tegundir á borð við Sancerre og Pouilly-Fumé eiga uppruna sinn, er einnig von á sterkri uppskeru. Hressileg vætutið í ágúst er talin munu orsaka að vínuppskeran aukist um 44 prósent frá síðasta ári upp í 315 milljónir lítra. Vinna við uppskeru hófst undir lok ágúst – um það bil mánuði fyrr en sumarið 2019.

Hlýrra veður getur bæði haft jákvæð og neikvæð áhrif á vínframleiðslu. Þannig hefur herra

Kampavín er af mörgum talið ómissandi við ýmis tilefni, svo sem um áramót, við hjónavígslur eða við innlaun hagnaðar. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

» Þannig hófst berjatínsla í Búrgúndar-héraði þann 12. ágúst síðastliðinn. Tínslan hefur aldrei hafist jafn snemma, en til eru skráðar heimildir um fyrsta dag berjatínslu í héraðinu allt aftur til 14. aldar.

hitastig gjarnan þau áhrif á þrúgur að sýrustig þeirra lækkar og magn sykra hækkar. Við gerjun hefur þessi breyting á þrúgunum svo þau áhrif að áfengismagn verður herra samfara auknu sykurmagni. Í Rhone-dalnum eru þannig dæmi þess að vín hafi náð allt að 16 prósent styrkleika, sem flestir myndu telja verulega í hærri kantinum fyrir léttvín.

Kampavínsframleiðendur hafa lagað sig að breyttum veðurástandum með því að færa sig norðar. Franska kampavínshúsið Taittinger, sem stofnað var árið 1734, festi kaup á landareign í Kent-héraði á suðurhluta Englands á síðasta ári, en aðstæður þar eru nú taldar fullkomnar til freyðivínsframleiðslu. Áætlað er að fyrsta Taittinger-flaskan framleidd á Englandi rúlli út af færibandinu haustið 2023. thg@frettabladid.is

BÍLASALA ÓSKAST

EÐA HÚSNÆÐI FYRIR BÍLASÖLU

Óskir kaupanda/leigjanda um aðstöðuna og eða staðsetningu eru eftirfarandi en allar innsendar hugmyndir verða skoðaðar og þeim svarað.

- 100-300 fermetra húsnæði með góðum gluggum og innkeyrsluhurð
- Bílaplan (bílastæði) fyrir allt að 50 bíla eða fleiri
- Miðsvæðis í Reykjavík með góðri aðkomu
- Helst nálægt fjölfarinni stofnbraut
- Áreiðanlegur og snyrtilegur kaupandi/leigjandi

UPPLÝSINGAR ÓSKAST SENDAR Í NETFANGIÐ - gglausn@gmail.com

Stundar náttúruhlaup og þrjónar

Svipmynd

Halla Lárusdóttir

Nám:

Ég er með meistaraþróf í reikningshaldi og endurskoðun frá Háskólanum í Reykjavík. Grunnurinn liggur í hagfræðinni en ég er með þróf í hagfræði frá Háskóla Íslands.

Störf:

Framkvæmdastjóri fjármálasviðs Securitas, tók við því starfi árið 2014 eftir að hafa starfað sem aðalbókari félagsins. Starfaði áður hjá Flugleiðahótelum sem fjármálastjóri.

Fjölskylduhagir:

Gift Guðmundi Gíslasyni matreiðslumanni og við eigum tvö börn.

Halla Lárusdóttir, framkvæmdastjóri fjármálasviðs Securitas, segist löngu búin að átta sig á að á ákveðnum tímamarki verði neikvætt samband milli vinnuframlags og -gæða. Hún stundar mikla útiveru, fer á hestbak, veiðir og stundar náttúruhlaup en hefur líka gaman af því að þrjóna.

Hver eru þín helstu áhugamál?

Mín helstu áhugamál tengjast útiveru, fjölskyldan stundar hestamennsku og við verjum miklum tíma í hesthúsinu, við erum líka dugleg að ferðast um landið, hvort sem er til að skoða okkur um, ríða út eða veiða, en oftar en ekki liggur leiðin á heimaslóðirnar á Klaustri. Ég stunda svo náttúruhlaup og finnst gaman að þrjóna, heilmikil slökun í því með góðu hlaðvarpi. Legg upp úr því að rækta garðinn minn, í eiginlegri og óeiginlegri merkingu.

Nærðu að halda jafnvægi milli vinnu og fjölskyldulífs?

Það getur verið áskorun þegar verkefni eru skemmtileg, en ég er löngu búin að átta mig á að á ákveðnum tímamarki verður neikvætt samband milli vinnuframlags og -gæða.

Hvaða bók ertu að lesa núna?

Ég er að lesa How to get sh*t done eftir Erin Falconer, þó hún tali ekki beint inn í mínar aðstæður núna eru þarna punktar sem alltaf er gott að rifja upp. Mjög áhugaverð upprifjun í upphafi bókarinnar á því hve stutt er síðan stada kvenna var allt önnur en í dag og því má ekki afskrifa feminisma. Er svo með einn James Patterson til að kúpla mig frá eftir daginn.

Hver hafa verið mest krefjandi verkefni á undanförunum missverum?

Eins og hjá mörgum öðrum fyrir-

Halla segist vera á réttum stað í lífinu, en líklega myndi nýr starfsframi fela í sér meiri sköpun. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

tækjum hefur verið áskorun að glíma við COVID-faraldurinn og því miður hafa stór verkefni horfið í þessu breytta rekstrarumhverfi, en sem betur fer hafa önnur komið í staðinn. Við erum svo búin að vera í skipulagsbreytingum sem miðuðu að því að auka fókus rekstrarsviðanna á þjónustu við viðskiptavininn, þær hafa verið áskorun en skilað miklum árangri.

Hvaða áskoranir eru fram undan?

Í kjölfar stafrænnar stefnumótunar reðumst við í endurskoðun á verkferlum og höfum í kjölfarið

Ég er löngu búin að átta mig á að á ákveðnum tímamarki verður neikvætt samband milli vinnuframlags og -gæða.

hafið uppfærslu og innleiðingu á nýjum kerfum til að styðja við stefnuna, auka sjálfvirkni og koma enn betur til móts við þarfir viðskiptavina okkar. Þó þessari vinnu sé ekki lokið þá hefur hún þegar skilað okkur árangri og hjálpað okkur í þeim áskorunum sem komið hafa upp með COVID.

Hvernig er rekstrarumhverfi Securitas að taka breytingum og hvaða tækifæri felast í þeim?

Securitas er fyrst og fremst þjónustufyrirtæki en um leið hátækni-fyrirtæki. Tækninni fleygir hratt

fram og við erum í stöðugri þróun. Til þess að ná árangri í slíku umhverfi þarf að ná því allra besta fram í hverjum og einum. Við förum í stafræna stefnumótun og vinnan í kjölfarið hefur skilað miklum árangri. Tækifærin eru mörg og spennandi tímar fram undan í að móta þjónustu okkar með viðskiptavininn í forgangi.

Ef þú þyrftir að velja annan starfsframa, hvað yrði fyrir valinu?

Ég er nú á nokkuð réttum stað í lífinu, en líklega myndi nýr starfsframi fela í sér meiri sköpun.

Hærrí greiðslur í fæðingarorlofi

Björn Berg Gunnarsson, deildarstjóri greiningar og fræðslu hjá Íslandsbanka

Sálmasmiðurinn Sabine Baring-Gould rakst eitt sinn á litla stúlku í barnaafmæli og spurði hana hve herra manna hún væri. „Ég er dóttir þín, pabbi“, svaraði hún og skáldi.

Þegar börnin eru orðin 15 talsins, eins og í tilviki Baring-Gould, getur svona lagað víst gerst, en það reynir sjaldan á það nú til dags. Í dag er

fæðingarhlutfall kvenna talsvert undir tveimur börnum en var um þrjú snemma á áttunda áratugnum og fjögur á þeim sjötta.

Þessi þróun hefur átt sér stað samhliða bættum réttindum og aukinni atvinnuþátttöku kvenna en að sama skapi hefur stuðningur hins opinbera við barnafólk tekið nokkrum breytingum. Þannig er í tillögum starfshóps um framtíðarstefnu í fæðingarorlofsmálum frá árinu 2014 lögð áhersla á að „tryggja jafnrétti kynjanna á vinnumarkaði auk þess að skapa jöfn skilyrði fyrir foreldra til að annast börn sín í frumbersku“. Líður í að ná slíku fram eru nýlegar breytingar á rétti til tóku orlofs þar sem sameiginlegur réttur foreldra er stytur en

Hjá þeim sem eru undir meðaltekjum og á þeim aldri sem greiðslubyrði er hvað hæst og mest munar um hverja krónu, er hætt við að heimilisfjármálin gangi hreinlega ekki upp ef foreldrar fullnýta rétt sinn.

réttur hvors um sig lengdur. Sjálfstæður réttur lengist svo enn frekar nú um áramótin.

Markmið þeirra reglna sem nú gilda er að í tilviki tveggja foreldra

skuli báðir nýta til fulls orlofsrétt sinn og sameiginlegan rétt til jafns. En önnur er nú aldeilis raunin. Mæður fullnýta vissulega rétt sinn sem fyrr og dreifa honum jafnvel yfir enn lengra tímabil. Undanfarinn áratug hefur orlofsdögum feðra þó frekar fækkað en hitt og nýta þeir sér í dag að jafnaði innan við helming þess orlofs sem mæður taka. Reglur um greiðslur Fæðingarorlofssjóðs, sem ætlað var að ná fram þessum sjálfsgöngu markmiðum, hafa þvert á móti aukið bilið milli orlofstöku mæðra og feðra.

Það þarf ekki að leita langt að ástæðunni. Hámarksgræiðslur fæðingarorlofssjóðs eru að hámarki 80% launatekna. Hjá þeim sem eru undir meðaltekjum og á þeim aldri

sem greiðslubyrði er hvað hæst og mest munar um hverja krónu, er hætt við að heimilisfjármálin gangi hreinlega ekki upp ef foreldrar fullnýta rétt sinn. Rétt eins og svo oft áður tekur móðirin þá á sig að vera heima með tilheyrandi tekju- og réttindamissi.

Umræðan um lengingu tekju-tengdra atvinnuleysisbóta og hækkun hámarksgræiðslna er nokkuð hávær þessa dagana. Ef raunverulegur vilji er til að jafna stöðu kynjanna við barnaupeldi og á vinnumarkaði og hvetja jafnvel til barneigna í leiðinni mætti spyrja hvort það gæti ekki munad heilmiklu um að hámarksgræiðslur fæðingarorlofs yrðu líka hækkadar duglega.

Umferð um Höfðabakka
Yfir 31.000 bílar á sólarhring

Vagnhöfði 23 - frábær staðsetning

3.195 m², atvinnuhúsnæði
Miklir framtíðarmöguleikar

- Húsnæði til leigu eða sölu í heild eða minni einingum
- Vönduð jarðhæð sem er 1.264m², með góðum sýningarsölum og verslunarplássi
- Efri hæð sem er 867m², með skrifstofu og lager
- Kjallari með aðgengi frá Vagnhöfða er 637m² og hentar fyrir lager eða iðnað
- Dverghöfði, jarðhæð sem er 400 - 1000m². Hentar fyrir verslun, þjónustu, lager eða vinnslusali
- Mjög góð aðkoma og nóg af bílastæðum
- Mikið auglýsingagildi að Höfðabakka

Verslun 1
Jarðhæð - snýr að Vagnhöfða og Höfðabakka

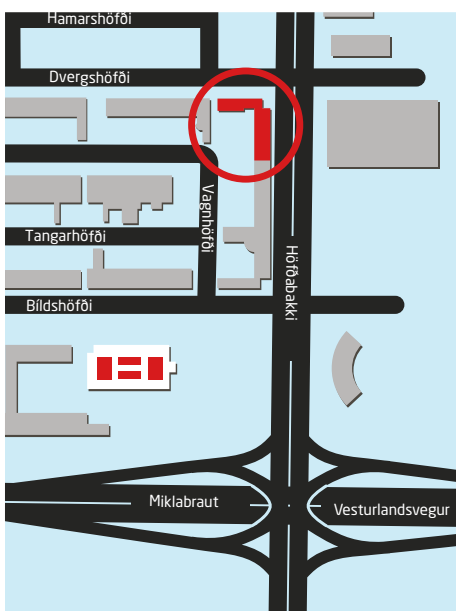
Sýningarsalur 2
Jarðhæð - snýr að Vagnhöfða

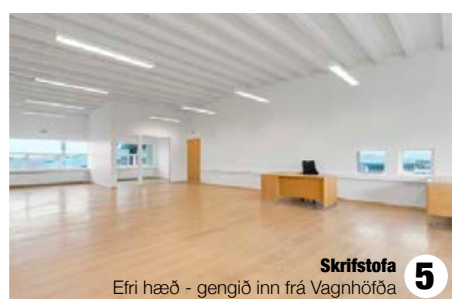
Sýningarsalur 3
Jarðhæð - snýr að Vagnhöfða

Aðkoma frá Vagnhöfða
Verslun, sýningasalir og skrifstofa

Sýningarsalur 4
Jarðhæð - gengið inn frá Vagnhöfða

Skrifstofa 5
Efri hæð - gengið inn frá Vagnhöfða

Aðkoma frá Vagnhöfða
Verslun, sýningasalir og skrifstofa

Atli Vagnsson hdl.
Löggiltur fasteignasali
Sími: 698 4611
atli@atvinnuhus.is
atvinnuhus.is

Björgvin Björgvinsson
Löggiltur fasteignasali
Sími: 892 0667
bjorgvin@arsalir.is
arsalir.is

Skotsilfur

Samrunatregða

Fjöldi fyrirtækja sprettur upp í atvinnugrein sem er í miklum vexti. Þegar greinin nær jafnvægi er tilhneiging sú, samkvæmt fræðunum, að það fækki á markaðinum. Fyrirtæki sameinast til þess að skapa stærðarhagkvæmni. Það virðist hins vegar lítið ganga að ná fram miklum samlegðaráhrifum í ferðaþjónustu. Ekkert varð af sameiningu Allrahanda og Reykjavík Sightseeing, sem var tilkynnt sumarið 2019 og samþykkt af Samkeppniseftirlitinu sex mánuðum síðar. Fyrirhuguð sameining fjárfestingafélagsins Eldeyjar og Kynnisferða, sem var tilkynnt í byrjun maí, á enn eftir að ganga í gegn. Hvort töfina má rekja til eftirlitsyfirlalda eða viðsemjenda er ekki á hreinu. **Styrmir Þór Bragason**, forstjóri Arctic Adventures, hitti naglann á höfuðið í viðtali við Markaðinn fyrir rúmu ári. Hann sagði að alltof margir væru fastir í því að hafa keypt fyrirtæki á ákveðnu verði og vildu nú fá sama verð þrátt fyrir að afkoman hefði hrundi. Persónur og leikendur þyrftu að leggja egóíð sitt til hliðar.

Fjárfestavernd

Lífeyrissjóðir og aðrir innlendir stofnanafjárfestar þurfa brátt að taka ákvörðun um hvort þeir taki þátt í hlutfjárútboði Icelandair Group. Svo vægt sé til orða tekið er um að ræða mjög flókna ákvörðun. Þróun rekstrarskilyrða er ófyrirsjáanleg, meðal annars vegna aðgerða stjórnvalda, og erfitt er að leggja mat á áætlanir félagsins til næstu ára. Einstaklingum verður einnig gert kleift að kaupa hlutabréf í Icelandair fyrir minnst 100 þúsund krónur sem þykir nokkuð lág upphæð. Velta má upp þeirri spurningu hvort útboðið eigi yfirhöfuð að vera opið almenningi. Það eru ekkert sérstaklega góðar forsendur fyrir hinn almenna fjárfesti að meta Icelandair sem fjárfestingarkost. Hann nýtur til að mynda ekki sömu sérhæfðu ráðgjafar og sjóðirnar. Og jafnvel þótt hann fengi slíka ráðgjöf er óvissan gífurleg. Ákvörðun þess efnis er í höndum Fjármálaeftirlitsins, sem er stýrt af **Unni Gunnarsdóttur**, en stofnunin hefur, að minnsta kosti í orði, lagt áherslu á fjárfestavernd.

Ásgeir til ASÍ

Alþýðusambandi Íslands hefur borist öflugur liðsauti en **Ásgeir Sverrisson**, sem hefur verið hjá greiningardeild ríkislögreglustjóra, mun taka þar til starfa á sviði samskiptamála. Ásgeir hefur mikla reynslu úr blaðamennsku en hann starfaði um langt skeið hjá Morgunblaðinu, meðal annars sem fréttastjóri erlendra fréttasíða, og þá var hann ritstjóri Blaðsins. Ásgeir fer í tímabundið leyfi frá störfum sínum hjá ríkislögreglustjóra meðan hann verður hjá ASÍ.

Fyrsta kjarnorkuver Póllands á teiknaborðinu

Grútskitugir verkamenn í kolanámu í Póllandi. Ríkisstjórn landsins stefnir á að fjárfesta fyrir 40 milljarða dollara til að reisa fyrsta kjarnorkuver Póllands. Það verður gangsett árið 2033. Um 74 prósent af rafmagni landsins var framleitt með kolum í fyrra. Hlutfallið er með því hæsta í Evrópu. Auk þess á að fjárfesta ríkulega í vindmyllum. Horft er til þess að árið 2040 verði 11-28 prósent raforku Póllands framleidd með kolum. MYND/EPÁ

Brostnar forsendur

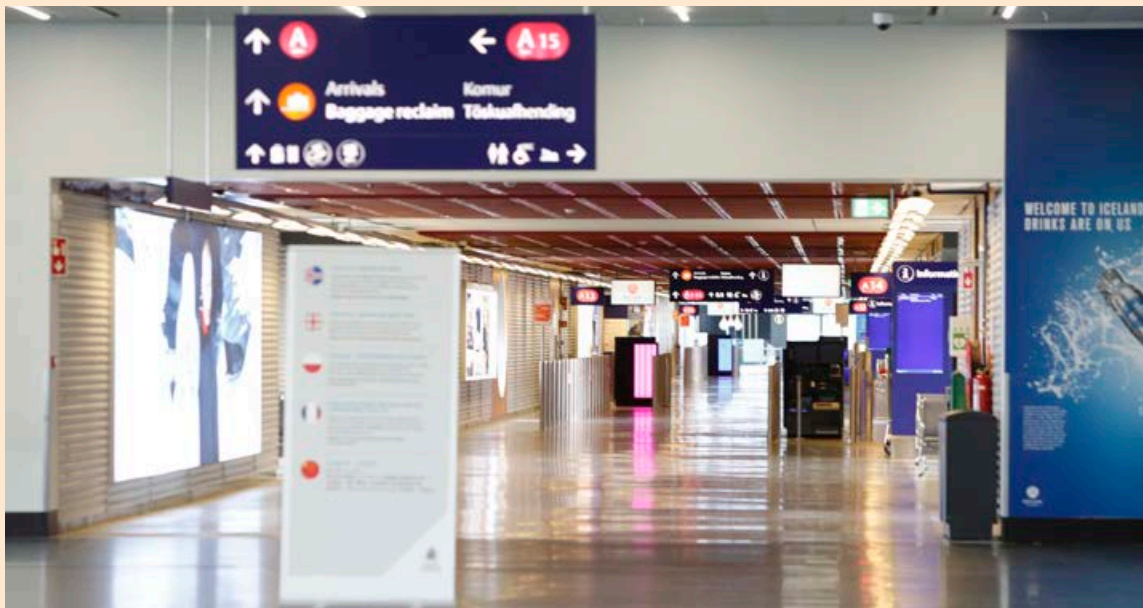
Jóhannes Þór Skúlason
framkvæmdastjóri Samtaka ferðaþjónustunnar

Frá því í vor hefur ítrekað verið talað um að Ísland og aðrar þjóðir standi nú frammi fyrir mestu heimskreppu síðustu 100 ára. Samt sem áður virðist sem að það sé litill skilningur á því hvað það þýðir raunverulega. Hvað er slík heimskreppa, hvaða afleiðingar hefur hún og hvernig er nauðsynlegt að takast á við hana?

Heimskreppa er í grunninn brostnar forsendur í efnahagslífi þjóða. Í upphafi ársins 2020 gerðu Íslendingar ráð fyrir ákveðnum aðstæðum í veröldinni næstu árin, að þær myndu þróast á ákveðinn hátt, að þar með yrðu til ákveðnar tekjur fyrir þjóðina, ákveðin verðmætastöðun í atvinnulífi og útflutningi, ákveðinn hagvöxtur og þar með ákveðin verðmæti sem hægt yrði að deila á milli þegnanna, til dæmis í gegn um samneyslu, kjarasamninga.

Nú er þetta allt farið út um gluggann. Horfið. Allar þessar forsendur eru brostnar. Nú er ljóst að ekkert af því sem við töldum eðlilega þróun eða eðlilega verðmætastöðun atvinnulífsins og þjóðarbúsins á þessu ári og næstu árum mun raungerast. Þess í stað stöndum við frammi fyrir áður óþekktu fjölda-atvinnuleysi, miklu minni verðmætastöðun lykiltatvinnugreina og hrúni stærstu útflutningsgreinarinnar.

Það er mikið talað um aukin útgjöld ríkisins vegna þessa ástands. Það er minna talað um minnkandi verðmætastöðun. Þó er sköpun nýrra verðmæta með atvinnustarfsemi og útflutningi vöru og þjónustu það eina sem getur lyft okkur sem þjóð upp úr kreppuástandinu. Það eina sem

Skimun keflavíkurflugvöllu ferðamenn prófun covid test undirbúningur. FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

Það er galið að ætlast til þess að launahækkunar samkvæmt núverandi kjarasamningum standi óhaggaðar. Allar forsendur fyrir launahækkunum í ferðaþjónustu eru brostnar.

getur tryggt þau lífskjör og lífsgæði sem við höfum vanist.

Hvað hefur verðmætastöðun að gera með kjarasamninga?

Kjarasamningar snúast um það að skipta þeim verðmætum sem verða til í samfélaginu. Á síðasta ári var skrifað undir kjarasamninga þar sem gert var ráð fyrir að ákveðin verðmæti yrðu til í samfélaginu á næstu árum og ákveðið hvernig laun skyldu hækka miðað við þær forsendur.

Ári síðar skall á mesta heimskreppa síðustu 100 ára. Þarf í alvöru að segja eitthvað fleira um forsendur kjarasamninga?

Undanfarið hafa stjórn mála-

menn stigið fram og bent á að skynsamlegt sé að frysta eða fresta launahækkunum fram undan. Hvers vegna? Jú, vegna þess að forsendur þeirra eru brostnar. Þau verðmæti sem gert var ráð fyrir að yrðu til skiptanna eru ekki lengur til. Og það er ekki hægt að deila út til fólks því sem er ekki til – jafnvel þótt um það hafi verið samið. Í slíkri stöðu er það á ábyrgð samningsaðila að laga samningana að raunveruleikanum. Það er nefnilega ekki hægt að laga raunveruleikann að samningunum.

Nálgast þarf stöðuna út frá raunveruleikanum

Frá sjónarhóli ferðaþjónustunnar er þetta mjög skýrt: Það er galið að ætlast til þess að launahækkunar samkvæmt núverandi kjarasamningum standi óhaggaðar. Allar forsendur fyrir launahækkunum í ferðaþjónustu eru brostnar. Verðmætin sem áttu að standa undir þeim eru horfin og fyrirtækin berjast fyrir lífi sínu. Aukinn launakostnaður núna mun bara draga úr viðspyrnukrafti fyrirtækjanna og atvinnugreinarinnar í heild á næstu misserum

– sem mun seinka sköpun nýrra verðmæta og viðhalda atvinnuleysi.

Fólk í ferðaþjónustu hefur þegar tekið á sig miklar launahækkunar og þar er atvinnuleysi meira en í nokkurri annarri atvinnugrein. Til að verja verðmætastöðunarfélagsgreinarinnar hefur ríkið stigið fram með styrki og lánaleiðir og meira mun þurfa til. Atvinnugreinin berst fyrir lífi sínu og möguleikar hennar og þjóðarinnar í heild til að ná hraðri viðspyrnu á næsta ári og minnka neikvæð kreppuáhrif á alla í landinu, liggja í því að hægt verði að koma henni hratt í gang. Það er því hrein óskhyggja að launahækkunar byggðar á horfnum forsendum geti staðið óhaggaðar.

Það er skylda samningsaðila á almenna og opinbera markaðnum að nálgast þessa stöðu af ábyrgð og út frá raunveruleikanum. Það er ekki hægt að nálgast þessa stöðu með einstrengingshætti og stórkarlagum yfirlýsingum í fjölmiðlum. Það þarf að setjast niður og vinna úr stöðunni á skynsamlegan hátt þannig að niðurstaðan endurspeglir raunveruleikann – mestu heimskreppu síðustu 100 ára.

FARTÖLVUR!

ÞÚ FINNUR RÉTTU TÖLVUNA HJÁ OKKUR

APPLE MACBOOK AIR 2020

- Ótrúlega léttar og þunnar tölvur sem eru aflmeiri en nokkurn tímann áður
- 20% stærri snertiflötur og nýtt Magic lyklaborð
- Skelinn er úr 100% endurunnu áli

ASUS

ASUS VIVOBOK 15

- Fæst nú með 10. kynslóð Intel i5 örgjörva
- Rammalaus NanoEdge skjár, nýtir stærðina enn betur
- Með ErgoLift lóm sem lyftir tölvunni örlítið, fyrir aukin þægindi

acer

ACER NITRO 5

- Yfirgnæfandi afkastageta með 10. kynslóð Intel örgjörva og Nvidia skjá korti
- Nú með DTX:X Ultra hljóðstýringu sem skilar skýrara og kraftmeira hljóði
- KillerConnectivity gerir þér kleift að forgangsraða forritum fyrir notkun á netinu

APPLE MACBOOK PRO 2020

- Tilvalin fyrir þau kröfuhörðustu, hönnuð til að auðvelda vinnuflæði og afköst
- Nú fáanleg með örgjörva sem eykur afköst skjástýringar um allt að 80%
- Nýtt Magic lyklaborð með meiri nákvæmni

acer

ACER PREDATOR TRITON 500

- Ótrúlega kraftmikil miðað við stærð
- Notar CoolBoost tækni sem stillir kælinguna eftir þörfum
- 300Hz endurnýjunartíðni sem er allt að 4x meira en í hefðbundnum fartölvum

ASUS

ASUS EXPERTBOOK

- Ein léttasta 14" fartölvan á markaðnum
- Handhafi RedDot 2020 verðlaunanna
- Rafhlaða endist í allt að 24 tíma

tl.is

SKOÐAÐU ÚRVALIÐ Á TL.IS

REYKJAVÍK · AKUREYRI · EGILSSTAÐIR · REYKJANESBÆR · SELFOSS · AKRANES

TÖLVU
LISTINN

SKOÐUN

Bórður Gunnarsson

Opnum aftur

Í mars og apríl á þessu ári voru aðgerðir stjórnvalda til að draga úr útbreiðslu COVID-19 skiljanlegar. Um var að ræða nýjan sjúkdóm sem lítið var vitað um. Sjúkrahúsinnlögnum fjölgaði hratt. Réttlætlanleg sjónarmið – sem sneru að afkastagetu heilbrigðiskerfisins – lágu til grundvallar ákvörðunum um samkomubönn og takmörkunum á atvinnustarfsemi.

Núna vitum við meira. Alls hafa 2.150 smit verið staðfest á Íslandi, en eflaust eru þau miklu fleiri þar sem stór hluti þeirra sem smitast af COVID-19 eru einkennalausir. Tíu hafa látist. Dánartíðnin er því í mesta lagi 0,46 prósent, en er þó sennilega lægri þar sem líklegt er að fjöldi einkennalausra hafi aldrei farið í skimun, vegna þess að ekkert amaði að þeim.

Þegar aðgerðir stjórnvalda voru hertar á ný síðsumars lágu aðrar ástæður til grundvallar en afkastageta heilbrigðiskerfisins. Þeir sem hafa lagst inn á sjúkrahús síðan þá eru örfáir. Fjöldi tilfella var nú mælikvarðinn sem horft var til. Þó var einsýnt að tilfellum myndi fjölga þegar skimun jókst.

Langtímaafleiðingar COVID-19 eru eðli málsins samkvæmt lítt þekktar, enda um nýja veiru að ræða. Svo virðist sem lítill hluti þeirra sem veikist glími við eftirköst um langt skeið. Eins og oft er tilfellið með hinar ýmsu veirusýkingar. Þetta á enn þá allt saman eftir að koma í ljós.

Samfélagslegar afleiðingar stóraukins, langvarandi atvinnuleysis eru hins vegar vel þekktar og þarf ekki að fjölyrða um. Fjöldi rannsókna sýnir að langvarandi atvinnuleysi og fátækt geti dregið mjög úr lífslíkum fólks. Sú efnahagslægð sem Ísland stefnir nú inn í er ekki vegna skorts á eftirspurn, heldur vegna þess að atvinnustarfsemi eru enn þá settar miklar skorður. Ísland er ekki eitt á báti í þessum efnunum, en stjórnvöld hafa ekki gert neina tilraun til að sýnda á móti straumnum líkt og Svíar hafa gert með eftirtektarverðum árangri.

Í stað þess að fela okkur á bak við sófann heima hjá okkur undir dynjandi skilaboðum um lágmarksmannhelgi, sama hvort hún eru einn eða tveir metrar, þá þarf einfaldlega að setja traust í hendur einstaklinga um að haga sér með ábyrgum hætti. Sá sem mætir á fjölmennan viðburð ætti þannig að fresta heimsókninni til ömmu um nokkra daga. Þeir sem eru með undirliggjandi sjúkdóma ættu að sama skapi að forðast fjölmenni. Reynsla Nýja-Sjálands sýnir að það er ómögulegt að útrýma veirunni þó svo að öllu sé skellt í lás. Á einhverjum tímamarki þarf bara að taka þetta á kassann.

Allrahanda afskrifað um 880 milljónir króna

Akur fjárfestingar, sem stýrt er af Íslands-sjóðum, færði niður eign sína í rútu-fyrirtækinu Allrahanda/Gray Line um 880 milljónir króna, í núll krónur í fyrra, að því er fram kemur í ársreikningi.

Fjárfestingasjóðurinn, sem er einkum í eigu lifeyrissjóða, keypti rútu-fyrirtækið árið 2015. Það ár var 49 prósent hlutur bókfærður á 1,4 milljarða króna.

Allrahanda/Gray Line tapaði 404 milljónum árið 2019 og 517 milljónum árið áður. Eigið fé

Jóhannes Hauksson, framkvæmdastjóri Akurs.

var 360 milljónir króna við lok síðasta árs.

Rútu-fyrirtækið fór í greiðsluskjól í sumar vegna algers tekjufalls sem rekja má til COVID-19. „Rekstrarhæfi félagsins til framtíðar veltur á því hvort tekst að endurskipuleggja reksturinn,“ segir í ársreikningi þess.

Samkeppniseftirlitið samþykkti samruna Allrahanda og Reykavík Sightseeing í desember síðastliðnum. Fyrirtækin reka bæði áætlunarakstur til og frá Keflavíkurflugvelli auk afþreyingarferða og hópferða. –hvj

05.09.2020

Réttilega er horft til landamæranna sem þurfa að vera eins opin og óhætt þykir, svo Ísland einangrist ekki efnahagslega og menningarlega.

Þórdís Gylfadóttir, ferðamálaráðgjafi

Ennþá meira úrval af listavörum

WorkPlus
Strigar frá kr. 195

Ný sending af strigum

Kolibri penslar
Handgerðir þýskir penslar í hæsta gæðaflokki á afar hagstæðu verði

kolibri®

Kolibri trönur í miklu úrvali, gæðavara á góðu verði

Íblöndunarefni fyrir akrýl og oliulíti.

Listverslun.is

Verkfæralagerinn

Smáratorgi 1, 201 Kópavogi, sími 588 6090, vl@verkfaeralagerinn.is
Mán.-fim. kl. 9-18, fös. kl. 9-18:30, lau. kl. 10-18, sun. kl. 12-17